

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerülik a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája. Ide küldendő az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Utcai rendetlenségek.

Az újabb időben mindenki tapasztalhatja, hogy rendőrségünk hivatása magaslatán áll. Rendőrlégenységünk nemcsak modern felszereléssel van ellátva, hanem kiképzése is minden tekintetben dicséretes. Rendet tudnak tartani, a közönséggel szemben udvariasak, szolgálatkészek, erélyesek és ha kell, erélyes fellépésükkel mindenki meg lehet elégedve.

Egyet azonban nem sikerült eddig rendőrségünknek megakadályozni, nevezetesen a vásárnapi és ünnepnap rendetlenségeket, a piac-utcán, a város legszebb és legforgalmasabb utcáján, úgy, hogy jó érzésű ember csak botránkozva járkalhat ezen napokban a piac-utcán. Az a sok trágárság, mosdatlan beszéd, ami ilyenkor elhangzik, a szó teljes értelmében undorral tölti meg az embert. A fajtalan beszédek áradatában, rutistenkáromlások zajában kell mennünk itt szüntelen. Taszigálás, lökdösődés, durvaság és illetlenkedéssel találkozunk minden folyamatban. Arcpíró beszédek, megjegyzések, köpködések mennek itt egészen büntetlenül. Uri embernek igazán ökölbe szorul a keze ezeknek az ocsmánságoknak láttára és hallatára. Különösen a városháza oldalán rohan, szitkozódik, átkozódik, káromkodik, csufondároskodik az utca népe, olyan szerzetlenséggel, amelyet nem tűrnek el a világon sehol sem.

Ezeket az állapotokat segíteni kell nemcsak a rend, a jó érzület és tisztesség érdekében, hanem azért is, mivel ha egy városunkba járó idegen ezeket a piszkos beszédeket, illetlen magaviseletet látja, lehetetlen, hogy jó véleményrel legyen rendészetünk iránt. Ilyen utcai életet nem láttunk még sehol sem, pedig jó lélekkel elmondhatjuk, hogy bejártuk Magyarországot minden rendesebb városát. Pozsonyban, Kassán, Temesvárott, Szegeden, Győrben, Aradon stb. helyeken valóságos szalon élet folyik a korzón, ahol hétköznapiak is vasárnapokon egyaránt sétálhat a jobb nevelésű közönség. Miért? Mert a hatóság szigorúan ellenőrizteti az utca életét, nyilvános jellegét és megóvjaa a szemeket és füleket az illetlen viselkedéstől és gyalázatos beszédek-

től, amelyeket azok folytatnak, akik nem a korzóra valók, hanem valami javítóintézetbe vagy tölmlőbe.

Rostás István főkapitány, aki tudásával, gyakorlati érzékével, okos szigorával magas nivóra emelte rendőrségünket, szinte lehetetlen, hogy módot ne találjon azon szégyenteljes állapotok megszüntetésére. Peldás megfenyítése, lecsukással vagy pénzbírsággal sújtása a botránkozató incselkedésűeknek, hamarosan segítene az utca tisztességtelenségén és megtisztítaná a város legsebbebb és legforgalmasabb részét a mosdatlan beszédekől és éktelen káromkodásoktól.

És mi hisszük, hogy a Főkapitány ur erélyes intézkedésével tisztára mosdatja az utca csunya arcúlatát.

Ha az utcai szemét eltakarítására van gondunk, kétszeres érdekünk, hogy az erkölcsi szeméttel is eltakarítsuk onnan.

Debreczen szabad királyi város Museumából.

A városi muzeum gyarapodása.

Ez év első negyedében Debreczen város muzeuma főképen ajándékozások és vásárlások által ismét kielégítően gyarapodott. I. A *könyv- és kézirat* számára ajándékoztak a következők: néhai Andrassy Dénes gróf: A krasznahorkai vár felszerelésének leltárát és az ugyanottani Francisca erélye muzeum leíró lajstromát. Borsodmegyei—miskolci közművelődési egyesület 1912. évi Jelen-tését. Darnay Kálmán (Sümege) a Darnay-muzeum naptárát. Debreczeni jótékony négylet Évkönyvét. Debreczeni Kölcsönös Segélyező-Egylet évi Jelen-tését. Debreczen város könyvnyomdája 23 drb. könyvet és 22 apró nyomtatványt. EMKE. jubila-ris diszmemlékkönyvét s két más kiadványát. Kardos Albert dr. 1828-beli cég bizonyítványt, Várad látképevel. Kiss Ferenc népies fénykép-felvételt. Kiss Lajos szegényházi gondnok a Kiss család nemesség-igazolását a váradai káptalan át-iratában. Dr. Kovács Sándor jogtanár: a Debre-czeni Prot. Lap 1875., 1904. évi folyamait (teljes

példányok.) Lóczy Lajos dr. (Budapest) a Földrajzi Társaság debreczeni gyűlésén elmondott elnöki beszédét. Löfkovits Arthur néhai Erzsébet királynéra vonatkozó 553 drb. képes levelező lapot s Roskovitz A. „Magyar választójog c. könyvét”. Ötvös Lajosné céhbeli felszabadító levelet. Pérchy Antal (Földes) Földes községére s a Pérchy családra vonatkozó 4 drb. oklevelet és. kéziratot; köztük 1550-től 1745-ig terjedő időről szóló terjedelmes regestát, mely Földesre vonatkozó adatokat tartalmaz. Rác Lajos: Hortobágy megszerzésének történetét. Roska Márton dr. (Kolozsvár): Bevezetés az őskorba c. művét. Néhai Simonffy János gazdaságtörténelmi értékkel bíró helyi vonatkozású okleveleket és kéziratokat. Szathmáry Zoltán a Bika-szálloda falkepeire vonatkozó 2 drb. okmányt. Székely Ferenc a debreczeni Székely-Társaság jubiláris közgyűlésének Jegyzőkönyvét. Széki Ákos a 39. gy. ezredre vonatkozó képes levelezőlapot. Szűcs Mihály (Köntös-kert) debreczeni vonatkozású 3 oklevelet, 1 kézirat. Thurzó Kálmán (Budapest) debreczeni kirakatokról készült 27 db. fényképet. Vallás- és közokt.-ügyi Minisztérium: gr. „Széchenyi István élete” s a „Magyar nép művészete” c. könyveket. — II. *Régiség-táruk* számára ajándékozták: Czizler Ivárik: a ref. egyház bérpalotája helyén állott parochialis házak falában talált „1730”. évszámmal ellátott téglát. Csanak Jenő (Külső-Ohat) őskori kézimalom-követ, fenőkövet és edénytöredékeket. Derecskei ref. egyház — letétként — 1818-ban készült toronygombot (veres rézből), díszes vitorlarudjával. Dr. Kovács Sándor jogtanár: Simonyi Ernő Debreczen orsz.-gyűl. képviselője sirenélkeről lehullott keresztet. Kömmerling János (Hajdudorog) hólyagos bronz karperecz töredékét. Nagy Mihály (Honvéd-u.) rézmarkolatú szabályt és egy pár 48-diki karabély-tokot. *Érmekeket* ajándékoztak: Ecsedi István dr. Hadrianus és Commodus római császárok dénárait, egy sz. veitét (Friesach) dénárt, egy bizánczi rézpénzt, egy francia (I.) köztársasági emlékérmét. Kömmerling János (Hajdudorog) Traianus császár 3 db. dénárárt, 2 db. lengyel garast. Névtelen (Hajdunánás) Vespasianus. M. Aurelius ezüst pénzeit. Röhrig Dániel tanítóképezdész arelatumi kis réz pénz. Vallás- és közokt.-ü. minisztérium állami letétül Berán és Beck V. két nagy bronzemlékérmét. Vida István tanítóképezdész I. Ferdinánd magyar dénárárt. III. *Néprajzi táruk részére* ajándékoztak: Bányai János (Derecske) furfangos szerkezetű cserépkorsót (letétül); szí csmunkákhoz való mintázókat. Ecsedi István dr. 3 pár bocskort. Gál Lajos gulyás ételhordó fabodont. Goldstein Bernát nagy óntálat. Kömmerling Jánosné (Hajdudorog) selymmel gazdagon himzett Biedermajer-kori férfi mellényt, selyemből. Kornis Györgyné (Hajdudorog) 1 pár bocskort. Mikola György földmunkás régi kapla-

huzót és vaspatkót (leletek). Ötvös Lajosné díszes erszényt. Sohler kalapgyár (Hajdunánás) különböző szalmafonatokat. Özv. Szilágyi Ferencné villáskést. Szokol Valéria barokk ízlésű régi nagy fali tükröt. Vadon Béla (Derecske) díszesen faragott fabotot — paraszti munka — letétként. Vilmányi Imre: egy pár ellenzős, sallangos kantárt. Vida János tanítóképezdész (Ramocsa-háza) golyó és serét öntött agyag-palából. — IV. *Szépművészeti táruk*nak ajándékoztak: Somogyi Sándor szobrászművész: életnagyságú eredeti gipszmellszobrot. Vallás- és közokt.-ügyi Minisztérium: Moiret Ödön bronzplakettjét. — V. *Iparművészeti táruk*nak: Derecskei ref. egyház letétként uraloztali ónkamnákat 1719. és 1742-ből; arannyal vagy ezüsttel himzett uraloztali patyolat kendőket — 5 db. — 1700., 1734., 1805. évekből. Dóczy Emil dr. faragott és vésett. elefantsontra rakott festett, selyem legyezőt. Huszár Gyula veresrézből és ezüsből készült, zománcozott, festett tubákosszelenczét. Néh. Simonffy János üvegre festett névnapi köszöntőt. Az ajándékozó uraknak és urnőeknek e helyen is hálás köszönetét fejezi ki a muzeum igazgatósága. A vásárolt tárgyak közül felemlítjük egy budapesti magán gyűjteményből szerzett díszkardokat és díszfokosokat; a Numizmatikai Társulat éremárverésen vett római és árpádkori pénzeket; Nagy Lajos arany forintját s az utolsó velencei doge (arany) zecchinóját s a Hajdunánásról, Dorogról vásárolt néprajzi tárgyakat, amiket azonban — sajnos — helyszűke miatt ki nem állíthatunk.

A 275,412—1913—IV.

Körösés.

A Dész községben 1885—1890. évek között született állandó lakással nem bíró Lénárd Erzsébet hajadon cseléd, (szülei L. József és Tamás Róza) illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen ki hallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjék. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 április 3-án.

Főjegyző.

A 269,164. sz. 1913 IV. ü. o.

Kölesd (Tolna m.) községben 1872. évben született, állandó lakással nem bíró özv. Polyák Pálné szül. Szabó Erzsébet, szülei: Szabó József és Zsuzsánna napszámos illetőségének meg-

állapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezeteket nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási illetőségi viszonyai vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni szíveskedjenek. Nemléges értesítések mellőzendők

Budapest, 1913 március 29-én.

Főjegyző.

HIRROVAG.

— **Személyi hir.** Kovács József polgármester a héten városi ügyek megszüntetése végett Budapesten töltött két napot

— **Gondnoksági ülés.** A debreczeni tanjai állami elemi népiskola Gondnoksága május hónap 7-ikén délután 3 órakor a városháza könyvtár szobájában ülést tart.

— **Debreczen város régi büntetőjoga és ennek alkalmazása a különböző bűnesetekben.** Eredeti jegyzőkönyvek nyomán írta: *Koncz Ákos* főlevéltáros, tb. tanácsnok. Debreczen sz. kir. város támogatásával megjelenhetik munka elmondja Debreczen régi büntető jogát és ennek alkalmazását a századok folytán felmerült esetekben. A könyv bolti ára 3 korona; városi tisztviselők, bíró, ügyvéd és tanár uraknak 2 korona. Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél: (Városház, földszint, levéltár).

— **Az Arany Bika lebontása.** Debreczen város egyik nevezetessége az Arany Bika szálló felett is megkondukt az elmúlás harangja. Pár nap mulva teljesen le lesz bontva, sőt a hátulso telekrészen már rakják az uj Bika szállónak alapköveit. Hatalmas, modern szálló épül itt egy részvénytársaság kezén és a város ezen hatalmas épülettömbjén, hol nemcsak egy szép alkotást emeltek, hanem új szállót kap a legmodernebb berendezéssel, színházzal, hangversenyteremmel, kávéházzal, vendéglővel és fürdővel. Igaz, hogy egy fél-századdal tovább lesz ezen épületoport a részvénytársaság kezében, de a város az engedélyezési időtartam alatt tíz, illetve ötvenkint magas bérösszeget kap és a koncessió letelével az egész alkotás tulajdonába megy át. A régi Arany Bika ily módon való felépítése a tanács és közgyűlés okos gazdálkodását hirdeti, mert míg az építés tartamára is kap bért, a koncessió idejére is biztosítva van a folyton emelkedő bérösszeg és végül tulajdonába megy át az egész épületoport. Nem kockáztat tehát semmit a város, hosszú időre megszabadul a bérbeadás kellemetlenségeitől és a koncessió tartama alatt milliókat kap. — Sok érdekes emlék fűződik a most lerombolt Arany Bika-hoz. A jobb

napokban és a kedvezőbb gazdasági viszonyok idejében vig napokat látott és különösen vásárok alkalmával hangos volt nótától és muzsikától. Magára az épületre a város rengeteg összeget áldozott annak idején.

— **Értesítés.** A debreczeni helyi vasut a villamos kocsik forgalmának sürítése céljából az 1913. évben beszerzett 6 motorkocsit, az 1913. évben ismét 6 motorkocsit. Ma már 30 motorkocsi és 10 mellékkocsi áll rendelkezésükre. Ezeknek segélyével az 1912. évben a kocsik közlekedése jelentékenyen sürítettett annyira, hogy a villamos kocsik az 1913. évben 1,050,940 kocsi-kilométert teljesítettek, holott az 1911. évben csak 743,561 kocsi-kilométert futottak, vagyis az 1912. évben a kocsi-kilométerek száma 41-6%-al szaporodott. Az 1913. év április hó 16-án életbe léptetett nyári menetrend szerint a villamos kocsik közlekedése ismét sürítettett. A szállított utasok száma az 1912. évben 4,419,290 volt. Az 1911. évben pedig 3,373,132, vagyis az 1912. évben 1,046,158 a szaporodás, vagyis 31-2%-o. A teherforgalom fokozása érdekében is jelentékeny befektetések történtek, amennyiben a közvágóhídi vágány folytatásaként egy 3 km. hosszú tehervágány létesült a díszjezi uton fekvő gyárhoz. Ugyancsak a közvágóhídi vonalon 260 m. hosszú kitérő építettett. A szállított teherárak sulya az 1212. évben 1,763,868 mm. volt, míg az 1911. évben 1,515,864 mm. szállítottatt. A szaporodás 248,004 mm., vagyis 16-3%-o. Érdekes adat az évi jelentésekben, hogy Debreczen sz. kir. város a területhasználati szerződés alapján a vasut nyereségéből az 1911. évről 3139 K 96 ft kapott, az 1912. évről pedig 3659 K 30 f-rel fog részesedni.

— **Pályázati hirdetmény.** A városi tanács katonai- és illetőségi ügyosztálya a szülőket és gyámokat értesíti, hogy a m. kir. honvéd Ludovika akadémiában, a m. kir. honvéd állatorvosi akadémiában, a m. kir. honvéd főreáliskolában, a cs. és kir. katonai nevelő- és képző intézetekben és a cs. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1913—1914. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmények megérkeztek. Pályázati véghatáridő a honvéd állatorvosi főiskolába július hó 1-ig, a többi iskolákba május hó 15-ig. Debreczen városnak 3 alapítványi helye van üresedésben a. m. kir. soproni főreáliskolában debreczeni illetőségű 14—16 éves négy közép iskolát végzett ifjak részére, mely alapítványi helyek elnyerése iránt a pályázati kérvények 1913. évi május hó 15-én, déli 12 óráig adandók be a tanács iktatói hivatalba.

A vonatkozó hirdetmények a katonai- és illetőségi ügyosztálynál (városháza, emelet 19. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályháknaál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállít mindenféle dinamó gépeket
és villamos motóro- pirszén (kokszt) házhoz szál-
kat. — Elsőrendű litva olcsóbban

mint bárhol porosz kőszén megrendelhető a lég-
és tiszta : szeszgyárban vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való

fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű

felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő gépészmérnök

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.